

Universitätsbibliothek Paderborn

Exemplorum Libri Tres

Liber Secundus, Siue Exempla, In Septem Capitalium Vitiarum
Detestationem, Per Quadragesimam, Anno M. DC. XLVI. narrata

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1650

§. 11. Crudelissima tyranni invidia punita, & fidelis ministri charitas
laudata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48186](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48186)

PARS SECVNDA.

DOSTQVAM is lamentabilem illam stragem edidit, & partim, iunioris fratris vociferatione, partim aliunde ex aula, tot parricidiorum cædes in vulgus erupit, pronum fuit, vnicuique cogitare, quid ipse ab eiusmodi rege sperare posset, qui tam crudelis fuit in proprios fratres ac parentes. Itaque, seditio inde gliscere cœpit, quam, vbi dudum ad id armato dispositoque milite, callidus parricida sopiuit, cruenta manu sceptrum inuasit, regnumque violenta successione occupavit iniustus hæres. Quod vt magis muniret, censuit vlteriùs fulciendum, interitu eorum, quos patri suo sciuerat fidissimos extitisse; in subditos quoque inuidia stimulatus. Duos è Presbyteri Ioannis regione, bonis Christianisque parentibus oriundos egregios viros, sed fortè bello captos emptosque, in aula sua habuerat pater eius. Hos, ob præclaram indolem, rerumque gerendarum prudentiam, ac mirificam, in rebus omnibus, constantiam & fidelitatem, haud secus, quàm proprios filios diligebat. Ea de caussa, non solùm summis eos negotijs maximisque officijs, sed etiam arcibus, ac locis circumspèctissimè munitis præfecit. Quo fauore regis, fortuna, non etiam virtus captorum est mutata. Nam eadem illis, in honore, quæ in seruitute fides fuit. Quæ, cùm viuente rege, tum maximè eo interfecto, probata est. Mutata iam dudum erant his captis, per ignominiam, nomina Christiana: Machomet vnus, Cain alter, in aula, appellabatur. Hos ergo duos, non nisi recti amantes, & insuper auctoritate ac viribus pollentes, si parricida non è regno, vel è vita eiecisset, facilè metuebat, se eiectum iri. Cæterùm fraude potiùs, quàm vi rem tentandam ratus, alterum, cui Machomet nomen, ad se venire iussit. Venientem, in occasionem fraudis, interrogauit, an pro Soldano agnosceret, cum quo loqueretur? Affirmantis manum blandissimè apprehendit, honoribus postea varijs ornauit; plures maiorisque, cum quinque castellis, atque alijs fundis, agris, fortunisque amplissimis pollicitus, si collegam suum alterum Christianum Cain vulgò vocitari solitum, interimeret. Tunc apparuit, quantum, apud bonos, amicitia diuitijs præstet. Siquidem Machomet, neglecta tantæ promissionis spe, & metu omni contempto, ostendit, cuncta se alia potiùs paratum vel agere, vel pati, quàm vt se tam

XI.

CRVDELIS-
SIMA TYRANNI
INVIDIA PVNI-
TA, ET FIDE-
LIS MINISTRO
CHARITAS
LAVDATA.

nefario perfidiae crimine obstringeret. Triginta, inquit, annis, ô Soldane, cum collega meo vixi; eundem patriae spiritum ab ineunte ætate hausi; idem natale solum calcaui; vnâ edimus, vnâ bibimus; vnâ læta atque tristitia experti sumus; deniq; vnâ eandem belli fortem subiimus: oranis humanitatis oblitus, bellua, tigris essem, si in immeritum, immanitatem istam perpetrarem. Tyrannus vbi vidit, surdo se loqui, neque hac via tragœdiæ suæ circulum absolui posse; tanquam si re meliùs ponderata, consilio desisteret, hominem à se dimisit, nullo præterea mandato, aut petitione oneratum. Hoc dimisso, alterum aduocauit, pari arte, aggrediendum. Perinde enim illi erat, vtro in carnificinam alterius vteretur. Igitur, sicut priùs Machometum, ita nunc vicissim Cainum, suauiloquentia, benevolentijs verborum, largissimis pollicitationibus orsus circumuenire haud sanè diu laborauit. Cainus enim, cedens auctoritati, non iam adamantinus, sed cereus flecti, siue etiam promissis emollitus, siue tantæ lanienæ recentissimis exemplis fractus, succubuit, promissiq;e, porrecta dextera, se crudelissimi mandati ministrum fore. Nec diu moratus, ex aula discedens illico arma induit futuræ scenæ idonea; adesq;e socij beneuolus trucidator adiuit. Procliue fuit Machometo, quod res erat, suspicari. Nam & aduentus intempestiuus; & tyranni prior machinatio, consiliumq;e adhuc alta mente repostum, recentiq;e memoria fumans; & vultus ipse Caini, aliquid vel ausi, vel ausuri, viro prudentissimo perspicue prodiderunt, quam rem cogitaret. Quocirca, velut subito exandescens, manum capulo acinacis admonet, procurrensq;e iracundè obuiam, ô proditor impiè! ô paries dealbate! ô suberatum aurum! & perfide Achates, non iam Achates, exclamat. Patere tua consilia non sentis? Negare non potes. In fronte tua, lego facinus cogitatum. Non sunt clausa pectoris tui arcana. A tyranno tyrannidem didicisti. Deserta Christi pietate, transisti ad mores Machometanos. Sed ades, ego te proueniam; vt antè, quam occidas innocentem, nocens ipse occidaris. Sceleri tuo obuiam ibo, ingulatus neminem poteris ingulare. Hac inexpectata oratione fulminatus sibi conscius Cain, altiùs in se descendit; neque, quod iam illi palam esset, veteri amico tegendum existimauit. Quare extemplo in genua procubuit, atque gladium vaginaeductum, abiecit ante pedes illius, cuius iugulum destinârat ferire: cumq;e

eamque cervicem ipse suam nudasset, *Feri, inquit, Domine, & mee me gladio verbera, hominem omnium, quotquot mortales viuunt, ingrati-
 tissimum, perfidissimum, mori dignissimum: & quidem illius manu mori, in quem perfidus extiti. Nihil aliud expectabat Cain, quàm ferrum, & fatum. Sed melior Machometus; Exsi, inquit, nocari dignus es, qui tot annis intimè cognitum amicum ad necem destinasti; tamen dono vitam, do veniam, surge. At ne sine omni vulnere abeas, dicam quem tu uolueris vulnerare: illum nempe, quem tyrannus, in eadem causa, prius compellauit, insitq; tibi vim inferre. Sed ego pristina familiaritatis memor, & legis Christiana, ipse malui mortis me periculo exponere, & amicitia potius, quàm vita indulgere. Restiti igitur Tyranno, & id facere me non posse, dixi; cui te nunc vidi consensisse, & iniquam eadem mandanti parere uoluisse. Peperci tibi, ut cumulatione beneficij ex amico carnificem facerem, & ab illo maclaretur, cui causa fui, ne maclaretur. Verùm hec fuere; condono omnia; ut vel hinc tibi amicitia accrescat, discasq; posthac odisse odio dignos. Au enim non vides, quàm sanus sit, cui operam addixisti, ut sicarius fieres? Huc usque diabolus fuit, sed catenatus: nunc, parentibus è medio sublatis, fratribusq; sepultis, velut ruptis catenis, quid non tentabit? Sed nostri officij est, obstare violento. Abi ad illum, & formula, te, quod mandarat, perfecisse, meq; die, ferro tuo cecidisse; cetera mihi permitte. Abijt Cain, Tyrannoque retulit, se ipsius mandato paruisse, Machometum vixisse; hoc habere. Quod ubi ille audiuit, iam, contra vnum pugnare, longè facilius duxit: astu tamen vim occultauit. Quippe, gratijs illi magnificè actis, ad complexum illius cucurrit; sed inter amplectendum inopinantem pugione percussit. Perlarus est illico cadis huius rumor ad Machometum, qui rem non diutiùs distulit, sed armis raptim instructus ad palatium properauit. Ibi tot funeribus funere etiam ipsius parricida cumulatis, & se hoste, & regnum Tyranno liberauit. Fraude uti noluit, virtute vicit. Gloriosus enim existimauit rem manu, quàm astu geri. Igitur, tanquam primæ admisionis aulicus, audientia non petita, ad Soldanum intrepidè ingressus est. Tyrannus, eo viso excandescens, *Ergone, ait, tu canis, & filii canis, adhuc aura vesceris?* Cui Machometus, *Ingratijs tuis viuo,* inquit, *& quia cane deterior es, ego nunc te ipsum neci dedam.* Corripiunt vtrunque ferrum, & acerrimè dimicant. Post diuturnam pugnam, cecidit, qui me-
 ruit;*

ruit; parentibusque suis inferias tulit truculentus filius; quem inuidia in sui patris necem impulit, & propria dignum fecit, ut etiam ipse sceptro, quod genitori eripuit, spoliaretur. Paucos igitur dies in solio sedit, qui nisi per nefas ascendisset, multos annos regnatus erat. Iuste ergo passus est à ministro, quod ipse longè crudelius fecit parenti. Hoc facinore in conclavi patrato, inde victor, progressus Machometus, militem collegit, populoque conuocato ad concionem, occisi Tyranni historiam omnem explicatè narravit. Miro applausu exceptus est; magnaque totius multitudinis gratulatione, gaudentis, se tam immiti jugo, belluaque adeò infesta esse liberatam. Eadem mens, eadem vox fuit procerum, qui omnes Machometum posthac Soldanum esse iusserunt. Ille quasi honorem acceptaret, milite munitus, turbas regni composuit: &, mira celeritate, intra viginti dies, omnia tranquillauit. Quibus elapsis, cum omnia conquiescerent, conuocatis rursus tam proceribus, quam populis vniuersis, statum regni exposuit, tandemque regis filium natu minimum superstitem produxit, ad hunc, non ad se regnum pertinere dicens, non iam fatuum, sed Dei (qui quæ sunt stultæ mundi eligit) suffragio coronandum. Itaque coronam de suo capite detractam, iuueni imposuit. Qua tanta fidelitate effecit, ut non solum *amicus Dei* à cunctis appellaretur, sed etiam, ut, cum summa Christiani nominis existimatione atque incremento, haberetur pro vrbis, & totius regni Gubernatore, donec regius puer, ex ephebis excederet, & per ætatem ipse regnare posset. Hæc initia fuerunt Armuzium Christianam religionem introducendi, quæ velut fundamenta iecit diuina Prouidentia, super quibus postea P. Gaspar Barzæus noster reliquam Ecclesiæ structuram ædificaret, cuius vita passim extat.

XII.

INVIDIA QVO-
VIS SUPPLICIO
DIGNA? CHA-
RITAS QVOVIS
PROEMIO ET
LAVDE,
Max. serm. 54.
S. Chrylost.
hom. 41. in
Matth.

Trahuntur etiam ex hac parte historiæ istius egregia contra inuidiam documenta. Nam insatiabilis Tyrannus, vsque ad eorum etiam cædem progressus, qui parenti eius fideles extiterunt, non solum docuit, prudenter à Cleobulo responsum esse, *inter præcipuè cauenda, esse amicorum inuidias, & insidias inimicorum*; sed etiã, quàm diabolicum, & nullo supplicio satis plectendum sit hoc vitium, manifestè demonstrauit. *Quemadmodum sues,* ait S. Chrystomus, *Intosa immunditia, & demones nostris damnis latantur, sic in-*
uidi